

Konstruowanie zmiany polityki: W jaki sposób przedsiębiorcy polityczni wykorzystują wielopoziomowe czynniki kontekstowe do wprowadzania zmian w polityce zagranicznej Unii Europejskiej?

Ostatnia dekada przyniosła znaczące zmiany w europejskim krajobrazie geopolitycznym, na co szczególnie wskazuje inwazja Rosji na Ukrainę. Wydarzenia te skłoniły Unię Europejską (UE) do wzmocnienia swojej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa. W odpowiedzi, od 2016 roku UE przyjęła nowe instrumenty w zakresie polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, łamiąc nawet dawne tabu, takie jak zakaz dostarczania broni do regionów objętych konfliktem. Jednakże, sposób i przyczyny tych zmian polityki są wciąż słabo zrozumiane.

Projekt proponuje nowe podejście teoretyczne, które łączy wiedzę z zakresu polityk publicznych, nauk politycznych oraz stosunków międzynarodowych. Kluczowym elementem tego podejścia jest skupienie się na roli agencji, a konkretnie na roli aktorów (nazywanych przedsiębiorcami politycznymi) w organizacjach międzynarodowych i ich wpływie na zmiany polityki. Projekt bada interakcję między agencją—zdolnością aktorów do kształtowania swojego otoczenia—a strukturą—wielopoziomowymi czynnikami kontekstualnymi, które definiują krajobraz polityczny. Projekt zakłada, że te dwa elementy współdziałają, aby napędzać zmiany w polityce zagranicznej UE. Unikalną cechą projektu jest nacisk na rolę przedsiębiorców politycznych działających poziomach: krajowym, unijnym i globalnym. Ci przedsiębiorcy, wyposażeni w różne zasoby i dostęp do miejsc prowadzenia polityki, są uważani za kluczowych graczy, wykorzystując czynniki kontekstualne na różnych poziomach, aby promować swoje idee. Z uwagi na instytucjonalną i tematyczną złożoność polityki zagranicznej UE, projekt zakłada, że liczni przedsiębiorcy polityczni wchodzi z sobą w interakcje, czasem rywalizując o wpływ na proces decyzyjny.

Aby wyjaśnić, jak dochodzi do zmian polityki, projekt adaptuje i rozwija podejście wielu strumieni (Multiple Streams Approach). Podejście to zakłada, że zmiana następuje, gdy przedsiębiorcy polityczni potrafią połączyć trzy różne strumienie: strumień polityki (idee i rozwiązania), strumień problemów (problemy i wyzwania na poziomie globalnym lub krajowym) oraz strumień polityczny (wola polityczna i kontekst na poziomie UE lub państw członkowskich). Skuteczne połączenie tych strumieni w odpowiednim momencie politycznym prowadzi do tzw. wielokrotnego sprzężenia—czyli zbiegu warunków, który skutkuje przyjęciem polityki.

Projekt stosuje to podejście do studiów przypadków, takich jak Europejski Instrument na rzecz Pokoju, misja wojskowa UE na rzecz wsparcia Ukrainy oraz Europejska Strategia Przemysłu Obronnego. Projekt bada również, dlaczego niektóre pomysły polityczne, takie jak wprowadzenie głosowania większościowego w kwestiach sankcji i praw człowieka, mimo intensywnej debaty, nie doczekały się przyjęcia. Korzystając z procesu śledzenia, projekt bada strategie stosowane przez różnych przedsiębiorców politycznych w każdym z tych przypadków, analizując, w jaki sposób poruszali się oni w wielopoziomowej strukturze zarządzania UE, aby promować swoje pomysły. Projekt ocenia również, jak czynniki kontekstualne, takie jak dynamika polityczna na poziomie krajowym, globalne wyzwania i możliwości polityczne na poziomie UE, zostały wykorzystane do napędzania lub hamowania zmian politycznych. Dodatkowo, projekt przeprowadza ankiety i wywiady, aby zrozumieć perspektywy elit politycznych w kluczowych państwach członkowskich w kontekście akceptowalności tych zmian politycznych.

Projekt nie tylko oferuje nowe spojrzenie na politykę zagraniczną UE, ale także dostarcza szerszych wniosków na temat tego, jak zachodzą zmiany w innych złożonych środowiskach. Skupiając się na interakcjach między agencją a strukturą oraz podkreślając wielopoziomowy charakter procesów decyzyjnych w organizacjach międzynarodowych, projekt przyczynia się do głębszego zrozumienia mechanizmów napędzających zmiany polityczne na arenie międzynarodowej.